

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: lausuntopyyntö VM033:00/2014, 21.10.2015

Lausunto arvo-osuusjärjestelmästä

Viestinnän Keskusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Näkemyksenään liitto esittää seuraavaa:

1. Liitto toistaa jo asian aikaisemmilla lausuntokierroksilla esittämänsä vaatimuksen yleisöjulkisuuden säilyttämisestä nykytasolla. Läpinäkyvyys on olennaisen tärkeää yhteiskunnallisen ja taloudellisen vallankäytön valvonnassa, joka on yksi tiedotusvälineiden keskeisimmistä tehtävistä. Valtiolla on perustuslaillinen velvollisuus turvata sananvapauden toteutuminen myös taloutta koskevassa kriittisessä yhteiskunnallisessa keskustelussa.
2. Yhtiöiden määräysvaltaan oikeuttava, omaan pääomaan kohdistuva omistusasema on relevantti tieto julkisessa keskustelussa siitä huolimatta, että merkittävä osa omistuksesta jäisikin vieraan pääoman ehtoisena tarkastelun ulkopuolelle, kuten luonnoksessa huomautetaan (s. 30). Se, että omistuksen yleisöjulkisuus ei nykyiselläänkään ole absoluuttinen, ei legitimoisi yleisöjulkisuuden heikentämistä.
3. Vallankäytön valvonnan näkökulmasta on usein olennaisempaa voida valvoa sitä, kuka suomalaisia yrityksiä omistaa, kuin sitä, mihin Suomen kansalaiset sijoittavat omaisuuttaan. Poliittista valtaa käyttävien henkilöiden sidonnaisuuksien valvonta toisaalta edellyttää myös tietoa heidän omistuksistaan yrityksissä. Mahdollisuudessa kiertää yleisöjulkisuutta käyttämällä ulkomaista hallintarekisteriä on ongelmallista toisin sanoen yhtä lailla se, että tietoketju maassa toimivan yrityksen omistuksesta katkeaa, kuin sekin, että tietoketju poliittista valtaa käyttävän henkilön omistuksista jää osin julkisuuden ulkopuolelle.
4. Liitto pitää hyvänä ja välttämättömänä, että ehdotettuun sääntelyyn on rakennettu järjestelmä, joka säilyttää yleisöjulkisuuden tason tilanteissa, joissa osakkeet on laskettu liikkeelle Suomessa ja arvopaperien säilyttäjä toimii Suomessa. Rahoitusalan lisääntyvän kilpailun voidaan jossain määrin arvioida edistävän myös mediayritysten asemaa rahoitusmarkkinoilla. Yleisöjulkisuuden intressi kuitenkin kohdistuu suomalaisten yritysten omistukseen riippumatta siitä, onko omistus järjestetty kotimaisen vai ulkomaisen arvo-osuusjärjestelmän kautta. Nykytason omistuksen yleisöjulkisuudessa Suomessa ei voida todeta säilyvän, mikäli nykytilaa vastaava avoimuus toteutuu jatkossa ainoastaan niiden yhtiöiden tai omistajien osalta, jotka päätyvät valitsemaan suomalaisen hallintarekisterin, vaan valmistelussa on analysoitava lähemmin myös sitä, miten mahdollisuudet anonyymiin omistamiseen muuttuvat kilpailun avautuessa ulkomaisille hallintarekistereille.

5. Luonnoksessa esitetty kotimaisen yleisöjulkisuuden malli perustuu nykytilannetta vastaavasti Helsingissä käytössä olevaan yleisöpäätteeseen. Aikaisemmassa valmistelussa esillä ollut malli yleisöjulkisen tiedon verkkokäytöstä kaikkialla Suomessa on tarpeettomasti luovuttu. Mahdollisuutta valvoa omistustietoa parantaisi merkittävästi, jos tiedon käytön resurssikynnystä madallettaisiin käytössä olevia teknisiä mahdollisuuksia vastaavalla tavalla.
6. Arvopaperikeskusasetuksen julkisuudessakin kiistanalainen tulkinta on syytä selvittää ennen hallituksen esityksen antamista. Mikäli kansallista liikkumavaraa asiassa on, sen käyttämisestä on arvioitava perustuslain sananvapaussäännöksen näkökulmasta.

Viestinnän Keskusliitto ry

Jukka Viitasaari
toimitusjohtaja

Mikko Hoikka
lakimies

Viestinnän Keskusliitto edustaa aikakauslehtien, sanomalehtien ja kirjojen kustantajia, painoalan yrityksiä sekä televisiotoimijoita. Työskentelemme kilpailukykyisen, yhteiskuntaa vahvistavan suomalaisen media-alan puolesta. Vaikutamme lainsäädännön ja työehtojen kehittämiseen aktiivisella edunvalvontatyöllä. Toimintaamme ohjaavia arvoja ovat jäsenyytyväisyys, asiantuntemus ja yhteistyö. Viestinnän Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys sekä televisioalan yritykset MTV Oy ja Sanoma Media Finland Oy.